

Ирина Журавлева, Ирина Кононенко

**Коллекция старопечатных польских изданий
XVI–XVIII вв. Центральной научной
библиотеки имени В. Н. Каразина и работа
над составлением ее печатного каталога**

Польская коллекция Центральной научной библиотеки Харьковского национального университета имени В. Н. Каразина формировалась на протяжении многих лет и ведет свое начало со времени основания университета. В течение первых ста лет существования в библиотеку дарились, жертвовались вместе с библиотеками профессоров и преподавателей книги на польском языке. Первый попечитель Харьковского учебного округа, сенатор Северин Потоцкий, постоянно уделял внимание университету и его библиотеке – он подарил ей 1695 книг [1, с. 19]. В 1806 г. архиепископ Екатеринославский, Херсонский и Таврический Платон Любарский подарил в Харьковский университет польскую Библию, изданную в Гданьске в 1632 г., о чем свидетельствует запись на титульном листе книги. Польские издания поступали в библиотеку университета в большом количестве в начальный период ее истории, о чем свидетельствуют первые университетские и библиотечные печати («У.Х.»), дарственные надписи на книгах.

В 1818 г. в Харьковском университете была основана первая в истории российских университетов кафедра польского языка, которую возглавил профессор П. П. Гулак-Артемовский (1790–1865), в 1841–1849 гг. бывший ректором университета. Появление такой кафедры во многом способствовало пополнению коллекции польских изданий в университетской библиотеке. В Харьковском университете читались курсы, посвященные памятникам старопольской письменности, истории польской литературы, культуры, изучался польский язык, проводилась научно-исследовательская работа. Все это свидетельствует о том, что фонды университетской библиотеки активно пополнялись литературой на польском языке.

На сегодняшний день собрание старопечатных польских изданий XVI–XVIII вв. ЦНБ ХНУ имени В. Н. Каразина (далее ЦНБ) является достаточно многочисленным, интересным и ценным. В коллекцию включены издания на польском и других языках, вышедшие на территории современной Польши, а также книги на польском языке, изданные за ее пределами, преимущественно в литовских, белорусских и украинских типографиях. Также в ней собраны книги польских авторов, напечатанные в других городах Европы.

На сегодняшний день она насчитывает 378 названий и более 400 томов. Количественно они распределяются следующим образом: XVI в. – 12, XVII в. – 132, XVIII в. – 263 издания.

Что же собой представляет университетское собрание польских старопечатных изданий? Часть коллекции составляет проповедническая литература польских авторов, книги Священного Писания, издания по истории, философии, логике, педагогике, географии, биологии, математике, медицине, художественная литература и др. Среди книг богословской тематики хранятся издания таких известных церковных деятелей, проповедников и писателей как Якоб Вуек, Петр Скарга, Иоанникий Галятовский, Лазарь Баранович. Собрание содержит работы не только польских, но и греческих, французских, английских и немецких авторов в переводе на польский язык: Аристотеля («*Polityki Aristotelesowey, to iest Rządu Rzeczypospolitey z dokładem ksiąg osmioro...*», Krakow, 1605) [9], Тацита («*Dzieła wszystkie*», Warszawa, 1772–1773) [21], Г. Мабли («*Uwagi nad historią Grecką czyli O przyczynach y nieszczęścia greków*», Warszawa, 1771) [19] и др.

Некоторые книги на польском языке ранее хранились в библиотеке Харьковского коллегиума (с 1846 г. – Харьковской духовной семинарии). В 1919 г. вместе с другими книгами из этого собрания они были переданы в университетскую библиотеку.

Именно в этой библиотеке с 1732 г. хранились польские книги из книжного собрания известного проповедника, религиозного писателя и философа конца XVII – начала XVIII вв. Стефана Яворского (ок. 1658–1722): 48 названий, 33 тома. На каждом экземпляре книг из библиотеки С. Яворского сохранилась или его владельческая запись (экслибрис), или запись о передаче книги по указу императрицы Анны Иоанновны в библиотеку Харьковского коллегиума. Кроме того, на страницах книг име-

ется множество пометок, уточнений, критических замечаний, сделанных собственноручно С. Яворским. Книги из собрания Яворского изданы в XVII в. (с 1610 по 1700 гг.) в Кракове, Познани, Гданьске, Люблине, Калише и Вильне. По тематике это – богословская (проповедническая и полемическая) литература западноевропейских, в частности, польских, авторов на латинском и польском языках [3, 4]

Второй по количеству составляющей коллекции являются польские издания книжного собрания Урбановских-Стажинских с экслибрисом на форзаце «Biblioteka Zahiniecka» – 16 экз. [2]. Самой ранней книгой этой коллекции является издание 1676 г. известного польского проповедника из ордена иезуитов Анджея Канона (Andrzej Kanon) под названием «Lucubrationes oratoriae Regum, Principum...» (Krakow, 1676). Это десять панегириков и стихотворения на торжественные случаи. Автор в течение многих лет занимался проповеднической деятельностью, преподавал Закон Божий в разных школах, а впоследствии занимал должность ректора Сandomирского коллегиума [14, 15].

Следует также отметить книгу Яна Бельского «Widok Krolestwa Polskiego», напечатанную в Познани в 1763 г. в двух томах (в ЦНБ хранится только вторая часть первого тома этого сочинения) [11]. Автор книги – проповедник, историк, профессор, по характеристике современников – «человек большой известности и выдающегося красноречия». Его обширный труд (более тысячи страниц), который называли «польской историко-политической энциклопедией», являлся учебником для дворянской молодежи. Он был написан простым языком, а способ изложения был понятным и доступным. В конце каждого раздела был помещен перечень использованных источников [12]. Второе издание этой книги в 3-х томах было осуществлено в 1765 г.

Журнал «Monitor na R. P.» («Ведомости Речи Посполитой»), экземпляры которого за 1767, 1768 и 1772 гг. хранятся в польской коллекции, издавался в течение 20 лет и прекратил свое существование после смерти своего основателя Франтишека Богомольца (Franciszek Bohomolec, 1720–1784) – иезуита, поэта, переводчика, комедиографа, публициста, библиотекаря, управляющего типографией [13]. Тематика журнала была разнообразна, здесь освещались вопросы науки и морали, печатались выдающиеся польские писатели. Журнал выходил два раза в неделю и был первым польским журналом, который стремился активно

влиять на мнение читателей и распространять среди них прогрессивные идеи [20].

Кроме уже названных, среди владельцев книг польской коллекции были епископ краковский, известный правовед Андрей Липский и архиепископ львовский Ян Анджей Прухницкий, ректор Харьковского коллегиума Андрей Прокопович и ректор Киевской духовной академии Кирилл Филимонович, ахтырские полковники Алексей и Георгий Лесевицкие, капитан Иван Иванович Квитка, историк Александр Батовский, отец и сын Хиждеу – Фаддей и Александр и другие менее известные деятели. На книгах сбереглись их владельческие записи, экслибрисы и суперэкслибрисы.

История формирования польской коллекции была представлена на двух международных конференциях, проходивших в Польше: в 2008 г. – в Кракове на конференции «*Libri separati: inspiracje do badań nad starodrukami polskimi w bibliotekach Rosji, Białorusi, Ukrainy i Litwy*» [18], в 2010 г. – в Кракове и Новом Висниче, на конференции «*Libri recogniti: starodruki polskie w państwowych bibliotekach Rosji, Ukrainy, Białorusi i Litwy*», а отдельные вопросы рассматривались на семинаре, который состоялся в Харькове в 2013 году – «*Libri Descripti. Экспертиза редких и ценных изданий*».

Благодаря подписанию договора о сотрудничестве между ЦНБ и Научно-исследовательским институтом Польской библиографии имени Эстрейхеров с 2013 г. ведется совместная работа по составлению польского каталога университетской библиотеки Харькова. Сотрудниками института оказывается консультативная помощь, осуществляется научное редактирование библиографических описаний.

Составителем каталога были просмотрены *de visu* все экземпляры книжных памятников для наиболее полного описания находящихся на них записей и печатей. Научное описание выполнено с учетом действующих «Правил составления библиографического описания старопечатных изданий» (Москва, 2007). Также был использован опыт составителей уже имеющихся каталогов старопечатных польских изданий (Одессы, Нежина, Острога) [5, 6, 7, 8], учтена практика отечественных и зарубежных специалистов, в первую очередь, коллег из Ягеллонского университета [16]. Материал в каталоге расположен в алфавите авторов и заголовков изданий.

Описание каждого издания включает следующие сведения: порядковый номер, фамилия, имя автора, даты его жизни, если их удалось установить, заголовок книги, выходные данные (место издания, издательство, год издания), формат, количественная характеристика, с указанием сведений об иллюстративном материале издания. Далее приводится счет листов с указанием сигнатуры. После этого указывается шифр хранения экземпляра.

Для латинских авторов принята латинская форма написания, для имен национальных авторов – национальная.

Издания библейских текстов описаны по правилам составления библиографических записей под унифицированными заголовками. Издания сгруппированы по структуре: 1) Библия (полный текст); 2) части Библии (Ветхий Завет и его части, Новый Завет и его части). Описания в этих группах расположены в алфавитном порядке, а затем в хронологической последовательности.

Заголовки книг передаются в орфографии оригинала. Сокращения текста в описании отмечаются многоточием. Все дополнительные сведения, помещенные в каталоге, заключены в квадратные скобки. В случае отсутствия титульного листа издание идентифицировалось по библиографическим источникам. С их помощью были исправлены данные некоторых изданий XVI–XVII вв., в частности, были уточнены выходные данные некоторых трудов Петра Скарги. Благодаря этому некоторые книги получили новую датировку и были отнесены не к XVII, а к XVI в. Так, например, удалось определить автора, точное заглавие и выходные данные книги, сохранившейся без титульного листа и отнесенной нами к польским хроникам XVII в. Как выяснилось, это книга «История церкви» Цезаря Барония, изданная Яном Квяткевичем в Калише в 1695 г. [17].

Выходные данные в описании приводятся в том виде, в каком они даны на титульном листе. Формат обозначается в долях листа (2°, 4°, 8° и т. д.). Количественная характеристика дается в листах или страницах так, как указана в тексте: римскими и арабскими цифрами. Если пагинация в издании не указана, то она приводится в квадратных скобках.

После основного описания даются ссылки на библиографические источники, в т. ч. и электронные, где были обнаружены сведения об издании.

В характеристике каждого экземпляра обязательно указываются сведения о дефектности издания (отсутствие титульно-

го листа, отдельных листов текста и т. п.), ошибки пагинации, переплетения, опечатки колонцифр на страницах.

При описании многотомных изданий приводится сводное описание издания, которое содержит сведения о количестве томов. Приводится количественная характеристика и сигнатура каждого тома.

При описании издательских и владельческих конволютов каждый аллигат описывается отдельно по своему титульному листу и помещен под своим порядковым номером, указывается краткое описание и номер издания, к которому они приплетены. В описание первого издания конволюта обязательно включены порядковые номера всех его составляющих.

В примечаниях к отдельным экземплярам, описываются их индивидуальные особенности, а также провениенции: владельческие, дарственные и другие записи, штампы, экслибрисы и суперэкслибрисы.

Планируется подготовить для каталога справочный аппарат, состоящий из ряда вспомогательных указателей: хронологического, географического. Также в каталоге будут приведены списки сокращений и условных обозначений использованной литературы.

Каталог польских старопечатных изданий Центральной научной библиотеки Харьковского национального университета имени В. Н. Каразина будет интересен и полезен не только отечественным, но и зарубежным историкам, филологам, книговедам.

Литература

1. Березюк Н. М. Библиотека Харьковского национального университета имени В. Н. Каразина за 200 лет (1805–2005) / Н. М. Березюк, И. Г. Левченко, Р. П. Чигринова. – Харьков : ЧП Тимченко А. Н., 2006. – 337 с.
2. Боброва М. «Biblioteka Zahiniecka»: книги из коллекции Урбановских-Стажинских в фонде Центральной научной библиотеки Харьковского национального университета имени В. Н. Каразина / М. Боброва, И. Кононенко // Видатні поляки Харкова : матеріали Міжнар. наук. симпозіуму, Харків, 7 грудня 2011 р. – Харків, 2012. – С. 15–27.
3. Кононенко І. І. Бібліотека С. Яворського: з досвіду її пошуку та перспективи реконструкції / Ірина Кононенко // Наукові праці Націо-

- нальної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – Київ, 2003. – Вип. 10. – С. 187–192.
4. Кононенко І. Харьков и личная библиотека Стефана Яворского / Ирина Кононенко // Бібліотечний форум України. – 2005. – № 1. – С. 11–13.
 5. Польські стародруки з колекцій університетської бібліотеки : каталог / Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Наук. б-ка ; упоряд. Г. В. Вєликодна, О. Л. Ляшенко ; наук. ред. і авт. вступ. ст. В. Валецький ; відп. ред. М. О. Подрезова ; бібліогр. ред. О. В. Полевщикова. – Одеса : Одес. нац. ун-т, 2012. – 379 с. : іл.
 6. Стародруки з колекції «Polonica» Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Друга половина XVIII – початок XIX ст. : каталог / Ніжин. культурно-просвіт. спілка поляків «Астер» ; Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя, Музей рідкісної книги ; упоряд. та автор тексту передм. О. С. Морозов. – Ніжин : Фєрокол, 2012. – 180 с.
 7. Стародруки XVI – першої половини XVIII ст. з колекції «Polonica» бібліотеки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя : каталог / Ніжин. культурно-просвіт. спілка громадян польського походження «Астер» ; Бібліотека Ніжин. держ. ун-ту ім. М. Гоголя, Музей рідкісної книги ; упоряд. О. С. Морозов. – Ніжин : Гідромакс, 2010. – 174 с. : іл. – (Книжкові пам'ятки у фондовому зібранні бібліотеки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя).
 8. Стародруки Речі Посполитої XVI–XVIII ст. у зібраннях Музею книги та друкарства м. Острога і Волинського краєзнавчого музею : каталог / уклад. О. Л. Позіховський, С. В. Позіховська ; Музей кн. та друкарства Держ. іст.-культур. заповідника м. Острога, Волин. краєзнав. музей. – Луцьк, 2005. – 104 с. – (Б-ка «Воляння з Волині» ; т. 38).
 9. Aristoteles. Polityki Aristotelesowej, to iest Rządu Rzeczypospolitey z dokładem ksiąg osmioro. <...> Cz. 1(–2) / Aristoteles ; przez <...> Sebastiana Petricego. – W Krakowie : W drukarniej Symoná Kempiniego [Symon Kempiny], 1605. – 2 cz. ; 2°. ; sign. : [D]⁴, A², B–Z⁴, Aa⁴, aa⁴, Bb–Zz⁴, Aaa–Nnn⁴, [*]³, [J]², A–O⁴, (?)², R–Z⁴, Aa–Bb⁴, [J]², Cc–Oo⁴, Pp⁶, [?.]², Qq–Zz⁴, Aaa–Fff⁴, Ggg²–Ggg⁴, Hhh.¹
 10. Bibliografia polska... : [w 35 t.] / przez K. Estreichera. – Kraków : czcionkami drukarni Uniwersytetu Jagellońskiego, 1870–1951.
 11. Bielski Jan. Widok Krolestwa Polskiego... : [w 2 t.]. T. I, ks. I / przez x. Jana Bielskiego <...>. – [Poznań] : W Drukarni J. K. Mci Collegium Poznanskiego Societatis Jesu, 1763. – 8° ; [8] к., 305, [5] s. ; sign. : (a)⁸, A–T⁸, U⁵.
 12. Bielski Jan // Wielka Encyklopedia Powszechna Illustrowana. – Warszawa, 1892. – T. 7. – S. 174–175.

13. Gramatowski W. Bohomolec Franciszek / W. Gramatowski // Słownik pracowników książki polskiej. – Warszawa ; Łódź, 1972. – S. 78.
14. Kanon, Jędrzej // Encyklopedia Powszechna S. Orgelbranda : z ilustracjami i mapami. – Warszawa, 1900. – T. 8. – S. 79.
15. Kanon, Jędrzej // Wielka Encyklopedia Powszechna Ilustrowana. – Warszawa, 1903. – T. 23–24. – S. 644–645.
16. Katalog poloników XVI wieku Biblioteki Jagiellońskiej : [w 3 t.] / pod red. Mariana Malickiego i Ewy Zwinogrodzkiej ; oprac. Małgorzata Gołuszka [et al.]. – Kraków : UJ, 1992–1995. – T. 1. A–Ł. – 1992. – 432, [2] s., [50] s. tabl. ; T. 2. M–Ż. – 1994. – 363 s., [50] s. tabl. ; T. 3. Indeksy. – 1995. – 383, [1] s.
17. Kwiatkiewicz, Jan. Roczne dzieie kościelne od R. P. 1198 az do lat nasych / Cesare Baronio ; przez x. Iana Kwiatkiewicza <...> wydane. – W Kaliszu : W Kollegium Societatis IESU, 1695. – 2° ; 900 s, [15] k. ; sign. : A–N⁶, O–Z⁴, Aa–Zz⁴, Aaa–Zzz⁴, Aaaa–Zzzz⁴, Aaaaa–Kkkkk⁴, a¹–a.²
18. Libri separati: inspiracje do badan nad starodrukami polskimi w bibliotekach Rosji, Bialorusi, Ukrainy i Litwy / pod red. Stanislaw Siess-Krzenskowski, Wacław Walecki ; tłum. Danuta Siess-Krzenskowska, Magdalena Romanowska. – Kraków : Collegium Columbinum, 2010. – 184 s. – (Biblioteka tradycji ; № 93).
19. Mably, Gabriel Bonnot de (1709–1785). Uwagi Nad Historią Grecką Czyli O Przyczynach Pomysłności Y Nieszczęścia Grekow / Po Francusku Napisane Od Pana De Mably, A Z Francuskiego Na Polski Ięzyk Przetłomaczone Przez A. K* * *. – W Warszawie : Nakł. Michała Grela, 1771. – 8° ; XV, [1], 268, [1] s. ; sign. : [D]Q⁸, A–Q⁸, R⁷.
20. N. G. Monitor // Wielka Encyklopedia Powszechna Ilustrowana. – Warszawa, 1912. – T. 47–48. – S. 381–382.
21. Tacitus, Publius Cornelius. Dzieła wszystkie / Kaj Korneliusz Tacyt ; przekł. A. St. Naruszewicza. – Warszawa : S. JESU, 1772–1773. – T. I. Ks. 1–6. – 1772. – 456, XXXIV p. ; sign. : A–Z⁴, Aa–Zz⁴, Aaa–Iii⁴, A–D⁴, E¹ ; T. III. Ks. 11–16. – 1773. – 484, XXIV, XLI–XLII p. ; sign. : A–Z⁴, Aa–Zz⁴, Aaa–Nnn⁴, A–C⁴.
22. Voltaire. Listy Woltera o Angielczykach / Voltaire ; z francuzkiego tłomaczone przez S*****K*****. – [Warszawa : Michał Gröll], 1793. – 8° ; [2] k., 215 s. ; sign. : A–N⁸, O⁴.

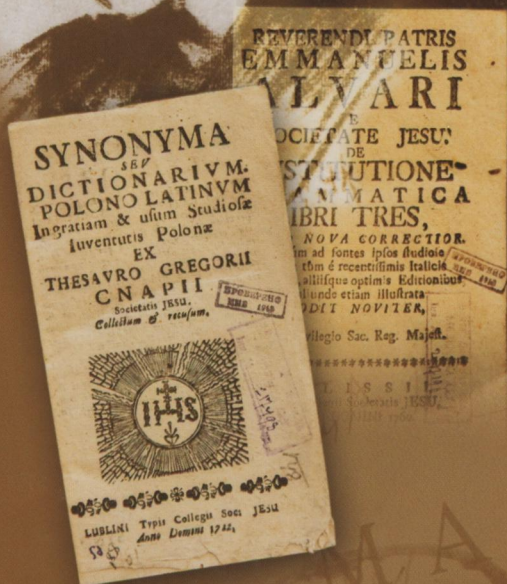
Iryna Żurawlowa, Iryna Kononenko

**Kolekcja polskich starodruków z XVI–XVIII ww.
w Centralnej Naukowej Bibliotece im. W. N. Karazina
i praca nad sporządzeniem jej drukowanego katalogu**

Początki kolekcji polskiej Centralnej Biblioteki Naukowej Charkowskiego Narodowego Uniwersytetu im. W. N. Karazina sięgają czasów założenia uniwersytetu. Książki w języku polskim przekazywali do biblioteki profesorzy, wykładowcy i nawet pierwszy kurator Charkowskiego Okręgu Naukowego, senator Seweryn Potocki. W 1818 r. na Uniwersytecie w Charkowie założono pierwszą w historii uniwersytetów rosyjskich katedrę języka polskiego, co sprzyjało uzupełnieniu zbiorów książek polskich w bibliotece uniwersyteckiej. W 1919 r. do biblioteki przekazano niektóre książki w języku polskim, wcześniej należące do biblioteki Kolegium Charkowskiego (od 1846 r. – Charkowskiego Seminarium Duchownego).

Na dzień dzisiejszy kolekcja polskich starodruków z XVI–XVIII ww. Centralnej Biblioteki Naukowej Charkowskiego Narodowego Uniwersytetu im. W. N. Karazina obejmuje książki w języku polskim i innych, wydane na terytorium współczesnej Polski, książki w języku polskim, wydane poza jej granicami, oraz książki autorów polskich, wydane w innych miastach Europy. Aktualnie kolekcja liczy 378 tytułów i ponad 400 tomów. Z nich 12 ksiąg z XVI w., 132 – z XVII w., 263 – z XVIII w. Dzięki podpisaniu umowy o współpracy między CBN a Placówką Naukowo-Badawczą Bibliografii Polskiej im. Estreicherów, od 2013 r. prowadzona jest wspólna praca, której celem jest sporządzenie katalogu polskiego Biblioteki Uniwersyteckiej Charkowa. Pracownicy Instytutu świadczą CBN pomoc konsultacyjną, pomagają w redagowaniu naukowych opisów bibliograficznych. Katalog starodruków polskich Centralnej Biblioteki Naukowej Charkowskiego Narodowego Uniwersytetu im. W. N. Karazina będzie interesujący i pożyteczny dla historyków, filologów i miłośników książki.

ПОЛЬСЬКИЙ АЛЬМАНАХ
ALMANACH POLSKI

REFLEKSJE POLSKIE **ПОЛЬСЬКІ РЕФЛЕКСІЇ**
w literaturze i sztuce **в літературі та мистецтві**
Słobożańszczyzny **Слобожанщини**

Materiały Międzynarodowego
Symposium Naukowego
Charków, 17 września 2014 r.

Матеріали Міжнародного
наукового симпозиуму
Харків, 17 вересня 2014 р.

Генеральне консульство Республіки Польща в Харкові
Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Charkowie

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Charkowski Narodowy Uniwersytet imienia W. N. Karazina

Харківський національний університет
мистецтв імені І. П. Котляревського
Charkowski Narodowy Uniwersytet Sztuk
Pięknych imienia I. P. Kotlarewskiego

ПОЛЬСЬКИЙ АЛЬМАНАХ

ALMANACH POLSKI

ПОЛЬСЬКІ РЕФЛЕКСІЇ REFLEKSJE POLSKIE
В ЛІТЕРАТУРІ W LITERATURZE
ТА МИСТЕЦТВІ I SZTUCE
СЛОБОЖАНЩИНИ SŁOBOŻAŃSZCZYN

*Матеріали Міжнародно-
го наукового симпозіуму
Харків, 17 вересня 2014 р.*

*Materiały Międzynarodowego
Symposium Naukowego
Charków, 17 wrzesnia 2014 r.*

VII

Харків Charków
«Майдан» «Majdan»

2015

УДК 82.09+7.01](=162.1:477.54/62) (082)

ББК 63.3(4УКР=415.3)я43

П 53

*Учена рада Харківського національного університету мистецтв
імені І. П. Котляревського рекомендує до друку
(протокол № 1 від 31 серпня 2015 р.)*

Керівник проекту **І. Журавльова**

Упорядники випуску **Г. Ботунова, І. Журавльова**

Науковий редактор **Л. Посохова**

Редактор **Ю. Полякова**

Переклад анотацій **М. Манова**

Переклад статті О. Скибневського «Польський театр в Києві.

З нотаток режисера (1931–1936)» **О. Журавльова**

В оформленні обкладинки використані такі матеріали: фото балерини Марини Ніжинської та балетмейстера Івана Бойка; титульні аркуші книг Г. Кнапіуша «Synonyma seu Dictionarium Polono Latinum In gratiam et usum Studiosa Juventutis Polonae» (1722) та «Thesauri Polono Latino Graeci...» (1741) з фондів ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна; портрет Антонія Мальчевського роботи Генрика Пйонтковського; фото Г. Хоткевича і фото Гната Хоткевича з групою акторів Гуцульського театру під час гастролей у Львові у 1911 р.

П 53 Польські рефлексії в літературі та мистецтві Слобожанщини: Матеріали Міжнародного наукового симпозіуму, Харків, 2014 р. / Генеральне консульство Республіки Польща в Харкові, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського. – Харків : Майдан, 2015. – 292 с. – (Польський альманах ; вип. VII)

Refleksje polskie w literaturze i sztuce Słobżańszczyzny : Materiały Międzynarodowego Sympozjum Naukowego, Charków, 2014 r. / Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Charkowie, Charkowski Narodowy Uniwersytet imienia W. N. Karazina, Charkowski Narodowy Uniwersytet Sztuk Pięknych imienia I. P. Kotlarewskiego. – Charków : Majdan, 2015. – 292 s. (Almanach Polski ; VII).

ISBN 978-966-372-636-6.

Сьомий випуск «Польського альманаху» присвячений літературно-мистецьким зв'язкам Слобожанщини з Польщею. В збірці представлені доповіді українських і польських дослідників, що були виголошені на науковому симпозіумі, який відбувся у вересні 2014 р. у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна.

УДК 82.09+7.01](=162.1:477.54/62) (082)

ББК 63.3(4УКР=415.3)я43

ISBN 978-966-372-636-6

Центральна наукова бібліотека
ХНУ ім. В.Н.Каразіна

інв. №

3081582

© Автори статей, 2014

ЗМІСТ

<i>Ірина Журавльова. До історії виходу «Польського альманаху» в Харкові</i>	3
<i>Ірина Журавлева, Ірина Кононенко. Коллекция старопечатных польских изданий XVI–XVIII вв. Центральной научной библиотеки имени В. Н. Каразина и работа над составлением ее печатного каталога</i>	11
<i>Людмила Посохова. Польська книга в особистих бібліотеках харківських інтелектуалів XVIII століття</i>	20
<i>Ольга Журавльова. «Miej serce i patrzaj w serce...» («Марія» Антонія Мальчевського в Харкові).</i>	29
<i>Светлана Глибицкая. Участие семьи Розальон-Сошальных в литературной жизни Харькова второй половины XVIII – XIX веков</i>	43
<i>Ольга Ніколасенко. Громадське життя поляків Харкова на початку XX ст. за наративними джерелами</i>	57
<i>Светлана Глибицкая. Антон Казимирович Сушкевич – математик и музыкант</i>	64
<i>Олег Коваль. «Врубелевский» отзвук харьковской майолики: от «языка» культуры к «речи» художественной формы</i>	68
<i>Александр Буряк. Польский плакат, наш социовизуальный товарищ</i>	85
<i>Mariusz Knorowski. Polska szkoła plakatu</i>	117
<i>Мариуш Кноровский. Польская школа плаката</i>	123
<i>Сергей Куделко, Михаил Проценко. Э. Н. Каминская – заслуженный мастер народного творчества Украины</i>	129
<i>Яна Партола. Польське віддуння в житті і творчості Гната Хоткевича</i>	135
<i>Інга Лобанова. Родина Ніжинських в контексті театральної культури Харкова.</i>	150

<i>Юлія Коваленко. «Театрик “Зелений Гусак”, або Не дражніть публіку» К. Галчинського: досвід європейського театру абсурду на сцені ХАТЛ ім. В. Афанасьєва</i>	169
<i>Юліана Полякова. Польська драматургія на сцені Харківського драматичного театру імені Т. Г. Шевченка</i>	180
<i>Елена Седунова. Спектакль – барометр времени.</i>	203
<i>Дарья Дроботова. Творческие контакты польского театра «Брама» с харьковскими художниками</i>	211
<i>Інга Лобанова, Марина Усик. Гастролі в Харкові Першого державного польського театру (1931, 1933)</i>	219
<i>Галина Ботунова. Творчо-педагогічна діяльність Олександра Скибневського в Україні</i>	230
<i>Олександр Скибневський. Польський театр в Києві. З нотаток режисера (1931–1936)</i>	261
<i>Додаток. Aleksander Skibniewski. Polski Teatr w Kijowie. Z notatek reżysera (1931–1936)</i>	276
<i>Про авторів</i>	288

Про авторів

Ботунова Галина Яківна – декан театрального факультету, завідувача кафедрою театрознавства Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського.

Буряк Олександр Петрович – доктор архітектури, завідувач кафедри основ архітектури Харківського національного університету будівництва та архітектури.

Дроботова Дарія Володимирівна – магістрант кафедри театрознавства Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського.

Глибицька Світлана Борисівна – головний бібліограф Центральної наукової бібліотеки імені В. Н. Каразіна.

Журавльова Ірина Казимирівна – директор Центральної наукової бібліотеки імені В. Н. Каразіна.

Журавльова Ольга Сергіївна – головний бібліограф Центральної наукової бібліотеки імені В. Н. Каразіна.

Кноровський Маріуш – куратор Музею плакату в Вілянові.

Коваленко Юлія Петрівна – старший викладач кафедри театрознавства Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського.

Коваль Олег Володимирович – мистецтвознавець, завідувач кабінетом історії мистецтва, викладач історії мистецтва ОКЗ Харківське художнє училище.

Кононенко Ірина Іванівна – завідувача сектором відділу книжкових пам'яток Центральної наукової бібліотеки імені В. Н. Каразіна.

Куделко Сергій Михайлович – кандидат історичних наук, професор, директор Центру краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Лобанова Інга В'ячеславівна – старший викладач кафедри театрознавства Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського.

Ніколаснко Ольга Олександрівна – кандидат історичних наук, докторант кафедри історії України Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Партола Яна Вікторівна – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри театрознавства Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського.

Полякова Юліана Юріївна – головний бібліограф Центральної наукової бібліотеки імені В. Н. Каразіна.

Посохова Людмила Юріївна – доктор історичних наук, професор кафедри історії України історичного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, відмінник освіти України.

Проценко Михайло Володимирович – заступник директора Центру краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Седунова Олена Андріївна – театрознавець.

Усик Марина Михайлівна – магістрант кафедри театрознавства Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського.

УДК 82.09+7.01](=162.1:477.54/62) (082)

ББК 63.3(4УКР=415.3)я43

П 53

*Учена рада Харківського національного університету мистецтв
імені І. П. Котляревського рекомендує до друку
(протокол № 1 від 31 серпня 2015 р.)*

Керівник проекту **І. Журавльова**

Упорядники випуску **Г. Ботунова, І. Журавльова**

Науковий редактор **Л. Посохова**

Редактор **Ю. Полякова**

Переклад анотацій **М. Манова**

Переклад статті О. Скибневського «Польський театр в Києві.

З нотаток режисера (1931–1936)» **О. Журавльова**

В оформленні обкладинки використані такі матеріали: фото балерини Марини Ніжинської та балетмейстера Івана Бойка; титульні аркуші книг Г. Кнапіуша «Synonyma seu Dictionarium Polono Latinum In gratiam et usum Studiosae Juventutis Polonae» (1722) та «Thesauri Polono Latino Graeci...» (1741) з фондів ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна; портрет Антонія Мальчевського роботи Генрика Пйонтковського; фото Г. Хоткевича і фото Гната Хоткевича з групою акторів Гуцульського театру під час гастролей у Львові у 1911 р.

П 53 Польські рефлексії в літературі та мистецтві Слобожанщини: Матеріали Міжнародного наукового симпозиуму, Харків, 2014 р. / Генеральне консульство Республіки Польща в Харкові, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського. – Харків : Майдан, 2015. – 292 с. – (Польський альманах ; вип. VII)

Refleksje polskie w literaturze i sztuce Słobżańszczyzny : Materiały Międzynarodowego Sympozjum Naukowego, Charków, 2014 r. / Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Charkowie, Charkowski Narodowy Uniwersytet imienia W. N. Karazina, Charkowski Narodowy Uniwersytet Sztuk Pięknych imienia I. P. Kotlarewskiego. – Charków : Majdan, 2015. – 292 s. (Almanach Polski ; VII).

ISBN 978-966-372-636-6.

Сьомий випуск «Польського альманаху» присвячений літературно-мистецьким зв'язкам Слобожанщини з Польщею. В збірці представлені доповіді українських і польських дослідників, що були виголошені на науковому симпозиумі, який відбувся у вересні 2014 р. у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна.

УДК 82.09+7.01](=162.1:477.54/62) (082)

ББК 63.3(4УКР=415.3)я43

ISBN 978-966-372-636-6

Центральна наукова бібліотека
ХНУ ім. В.Н.Каразіна

© Автори статей, 2014